

Slniečko 9

ROČNÍK 53

MÁJ 1999

10 SK

Založené v Matici slovenskej r. 1927



VEĽKÁ LITERÁRNA SÚŤAŽ

Nedávno som bola so svojou malou kamarátkou v prírodovednom múzeu. Stáli sme pred vitrínou s vypchatými vtákmi a čítali sme si ich mená: žlna, vlha, cíbik, kuvik, dudok... a znova a ešte raz. Tie slová sa nám páčili, lebo pekne zneli. Spomenula som si na sopku Popokatepetl a trošku sme si polámalí jazyky. Sú aj slová, ktoré hrejú: prosím, ďakujem, prepáč... Majú zázračný účinok, robia z ľudí piateľov. Ale viete, ktoré slovo je najkrajšie na svete? To slovo je veľmi jednoduché, samozrejmé, a keby sme ho nepoznali, veľmi by nám chýbalo. Svojej malej kamarátke som pomáhala rozprávkou:

Ak sa v dedine Zlokupy narodí chlapec ráno, je to ako všade inde na svete. Mama sa zaraduje, otec poteší. Aj keď sa narodí napoludnie alebo večer, je to ešte stále ako všade inde na svete. Ak sa však narodí o polnoci, už to nie je ako všade inde na svete, pretože presne o polnoci je deň vzdialený od noci práve tak ako noc odo dňa, a to znamená: chlapec, ktorý sa narodil v tejto hodine, bude rásť ako všetky ostatné deti, bude hovoriť ako všetky ostatné deti, bude chodiť, spať, smiať sa ako ostatné deti, ale na rozdiel od nich bude žiý iba z dobrého slova. Ak mu však dvakrát po sebe niekto odmietne povedať dobré slovo, chlapček najprv prestane rásť, o chvíľu sa začne zmenšovať, až napokon bude taký ako ukazováčik na rúcke batoliatka a ľahučký ako lupienok.

Toto všetko mi vyrozprávala najstaršia starenska z dedinky Zlokupy, ale ja som jej neveril.

„Nepoznám dieťa, ktoré by bolo odmietlo môj medovník,“ povedal som pyšne. „Môj najlepší medovník s marcipánovou ozdobou sa vyravná aj tomu najlepšiemu slovu.“

Neveril som starenske, hlavu mi zamotala pýcha a srdce mi stvrdlo ako môj najstarší medovník. A keď ma potom s krikom a spevom obkolesili všetky deti z dedinky Zlokupy a s chutou chrumbali moje medovníky, bol som presvedčený, že ma starenska oklamala. Niet na svete chlapca, niet na svete dievčaťa, ktoré by malo radšej dobré slovo ako medovník. Bol som presvedčený, že ma oklamala. Rozdal som všetky medovníky. Ešte aj medovníky v tvare srdca, ktoré som niesol na svadobnú hostinu do dedinky Dobrokupy. Mal som v ruke už iba ten naj-

menší medovník, keď som zbadal, ako sedí uprostred detí ulepených od medovníkov od hlavy až po päty, ako tam sedí a hľadí na mňa.

„Som hladný,“ povedal, ale tak ticho, že som ho sotva začul. „Som veľmi hladný, povedz mi niečo pekné! Odkedy sa obaja moji strýčkovia vrátili z jarmoku, stále sa len vadia a znova a znova rátajú peniaze. Prosil som ich: „Povedz mi niečo pekné, som hladný!“ Nepočúvali, čo chcem, a vyhnali ma von. Povedz mi niečo pekné ty, som už veľmi unavený.“

Hľadím naňho: chlapec ako každý iný. Niečo si vymyslel. Vraj, povedz mi niečo pekné!

„Vezmi si medovník, ak si hladný,“ vrváim mu, ale on krúti hlavou.

„Vezmem si, ale najprv mi povedz niečo pekné!“

Veľmi som sa nahneval. Obyčajné slovo mu je vzácnejšie ako môj medovník! Od hnevu som zaťal päť, druhou zdvihol batoh a idem preč. Všetky deti za mnou utekajú, len on tam sedí. Obzriem sa raz: sedí. Obzriem sa druhý raz:

sedí, tretí raz, ešte tam sedel... Nikdy na to nezabudnem. Nikdy nezabudnem na chvíľu, keď sa nenazdajky strhol vieri, zdvihol ho z trávy maličkého ako ukazováčik a ľahkého ako lupienok a odnesol nevedno kam. Navštívil som ešte raz najstaršiu starensku a prosil som ju o rady. Povedala mi:

„Dobre, že si neotvoril päť, ktorú si zaťal, keď si sa nahneval na Lupienka. Odteraz ju môžeš otvárať iba o polnoci, keď z najvyššej veže odbije dvanásť. Kým Lupienka nenajdeš, putuj so zatvorenou päšľou, lebo sa mu nikdy nevráti predchádzajúca podoba. Ak ho však nájdesh a presne o polnoci pred ním vyslovíš najkrajšie zo všetkých slov, Lupienok ihneď podrastie.“



Dlhho putoval medovníkový kráľ Medudal v rozprávke Jany Šrámkovej Lupienok a princezná Makovienka, všeličo zažil, kym spoznal to slovo, ktoré pomohlo chlapcoví velkému ako ukazováčik vyrásť.

Prešiel som stokrát celú zem od východu slnka až po západ mesiaca, ale o tom, ktoré je najkrajšie zo všetkých slov, som sa presvedčil až vtedy, keď sojka v mojej dlani po prvý raz vypustila svoje deti z hniezda. Pretože každý, kto vie, že každá bolest prestane vtedy, keď sa vrátime domov, každý, kto si pamätá na prvé slovo, ktoré vyslovil, a každý, kto vie, kedy sa všetci usmievame zo sna, vie aj, že najkrajšie a najsladšie zo všetkých slov je MAMA.

Možno ste vy, dievčatá a chlapci, poznali najkrajšie slovo hned na začiatku. No iste ste si všimli, že mnoho krásnych slov je aj v rozprávke Jany Šrámkovej. Moja malá kamarátku si ju vypočula celú. A potom začala uvažovať, aký darček pripraví na jeden deň v tomto mesiaci. Ten deň sa volá... Nie, to vám už neprezradím. Napíšte to vy na korešpondenčný lístok s adresou: Slnečko, P. O. BOX 307, 810 00 Bratislava. Ak vám to bude robiť problém, aj tajnička križovky vám môže pomôcť získať peknú knihu hned alebo slniečkarský bicykel na konci školského roka.

KVETA SLOBODNÍKOVÁ

Ilustrovala
ALENA WAGNEROVÁ



Moja milá mamička - tu je tvoja básnička!

Básničky ku Dňu matiek napísali žiaci 5. ročníka zo ZŠ na Černyševského ul. v Bratislave

Mamička

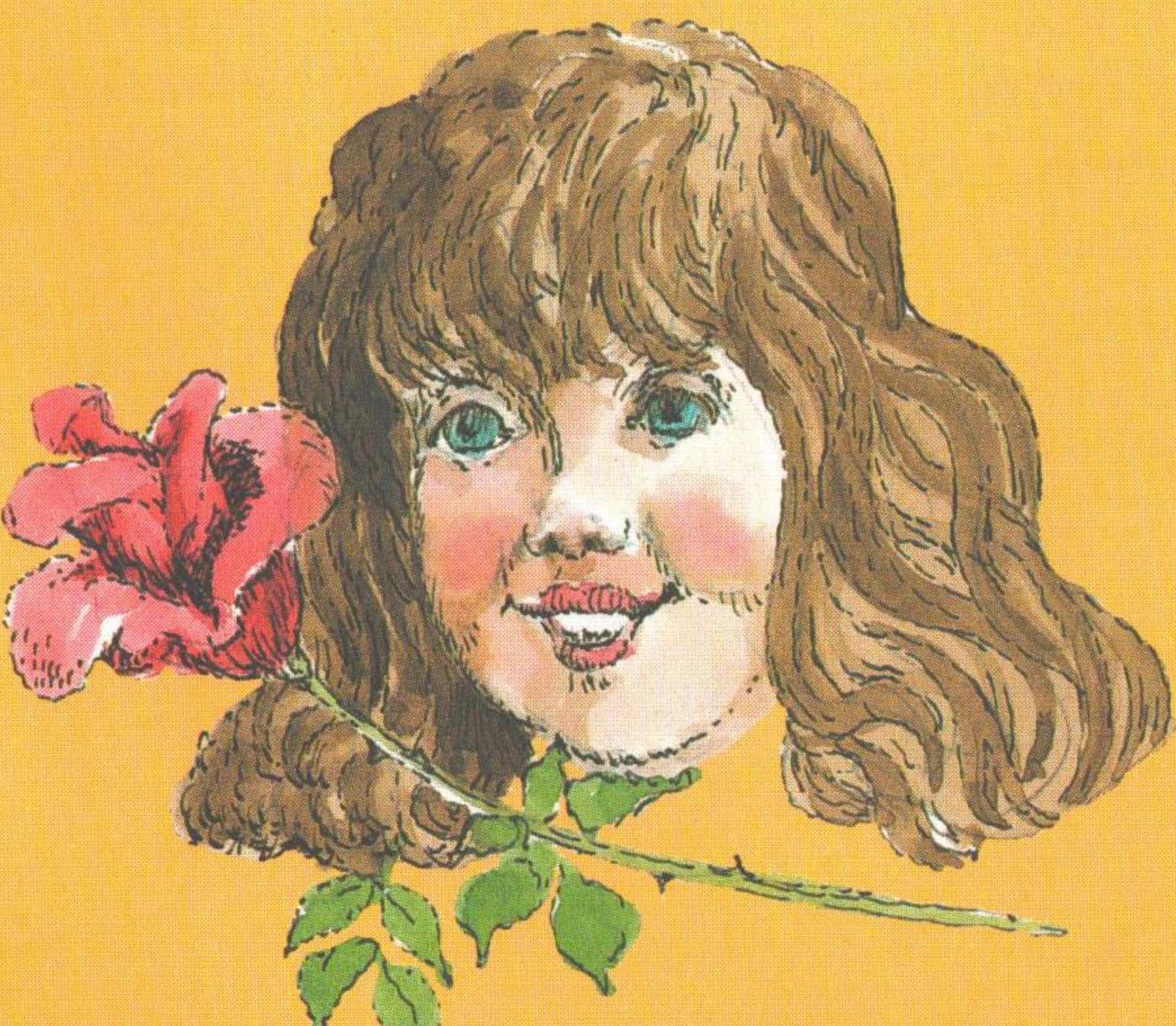
*Ked' ja prídem zo školy,
hned' mi dvere otvorí.
Privítia ma vždycky rada,
iste zostane vždy mladá.*

*Na noc nám dá veľkú pusu,
proto máme sladké sníčky.
Čo viac si priať od mamičky?*

P. Hruška

Moja milá mamička,
tu je tvoja básnička!
Ty si moje svetlo,
ktoré žiari teplo.
Mojej mamy pohľad
je najväčší poklad.

D. Fratrič



4

Mamičku ja rada mám,
rada na ňu pozerám.
Vždy, ked' prídem zo školy,
urobím si úlohy.
Aby moja mamička mala zo mňa radosť,
aby moja jednička skrášlila jej mladosť.

L. Halačová



*Moja dobrá mamička,
je ako vonná ružička.
Pohladká ma svojimi lístkami,
ja sa jej odvďačím bozkami.*

*Ked' urobím niečo nevhodné,
už viem, že je zle.
Ako taká ružička
popichá ma mamička.*

D. Gergelyová

Krížovka slniečka

Ilustroval PETER CPIN

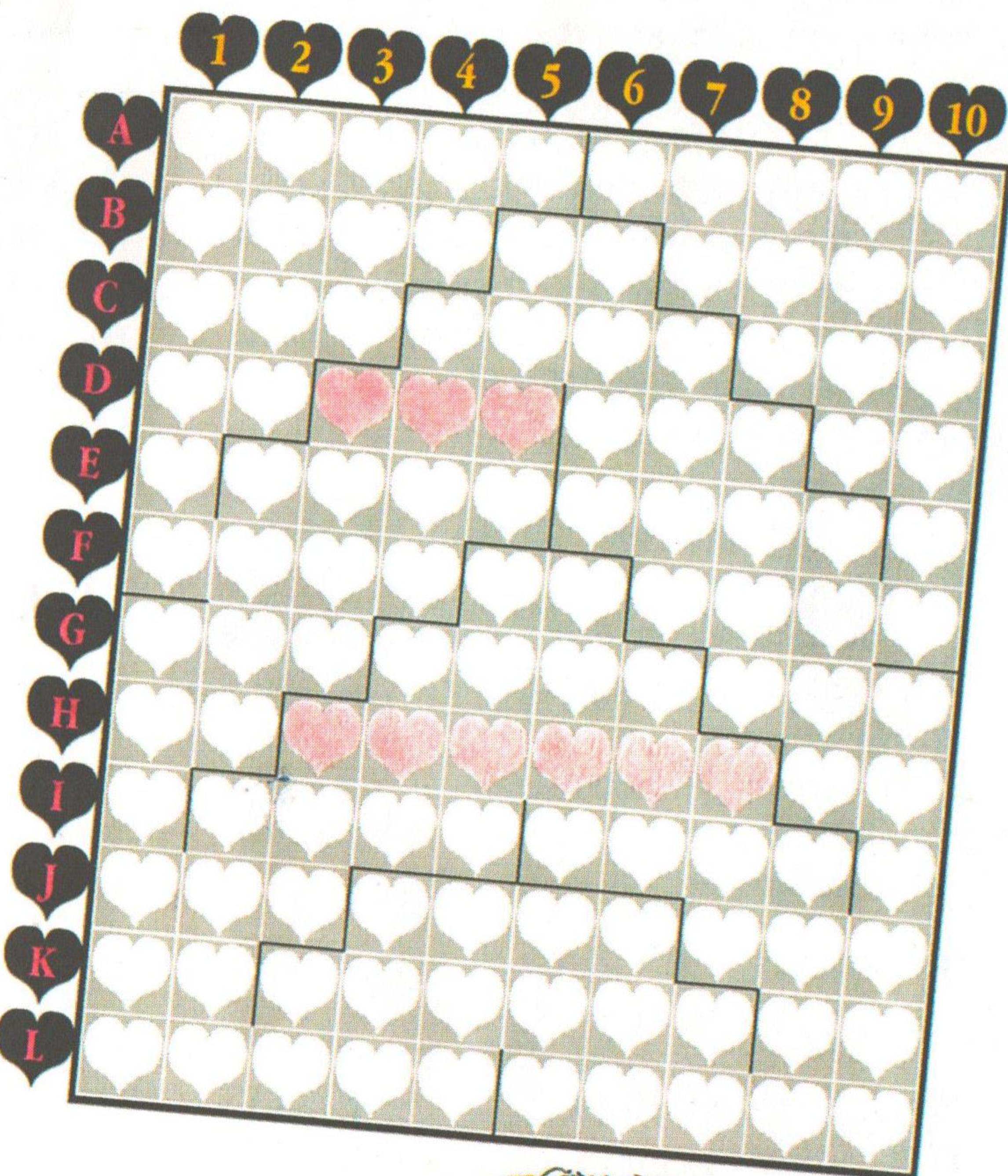
Je jeden deň v máji, v ktorom kve-ty voňajú krajšie ako inokedy a de-ti pripravujú svojim mamičkám tie najmilšie darčeky. Ak nevieš, ako sa tento deň volá, vylúšti si našu krížovku. Dozvieš sa tak správnu odpoveď aj na Veľkú literárnu súťaž.

VODOROVNE: A. Ponorenie – obilnina s drobným guľkovitým žltým zrnom. B. Roz-právková postava, silák – polovica sovy – pretiahnutie nite ihľou cez látku (steh). C. Strážne domáce zviera – pod – akým spôsobom. D. Rudolf a Daniel – začiatok tajnič-ky – meno Elemíra – plošná miera (ár). E. Nula – varené jedlo – surovina na výrobu cukru – Igor. F. Pokosená suchá tráva – Ri-chard a Zuzana – väčšia vyhlíbenina v zemi. G. Osobné zámeno tretej osoby množného čísla – kovové zariadenie, na ktorom sú za-vesené dvere – revanie. H. Začiatok soko-la – koniec tajničky – predložka. I. Tibor – plemeno – nadalej (ešte) – Roman. J. Živočích s klepetami – Ivanko – tvar slovesa „obiť“. K. Osobné zámeno tretej osoby muž-ského rodu – obrodenie – názov písmena „L“. L. Pastier oviec – vojnový stav.

ZVISLE: 1. Tvar slovesa „poprosiť“ – pevnina obkolesená vodou. 2. Jedlo podávané na poludnie – majetok nevesty (veno) – po-ranenie. 3. Časť tváre – obyvatelia Dánska – drobné jedlé semeno v makovici – začia-toč Olivera. 4. Preorávaj – nástroj na písanie – cestovný preukaz do zahraničia – len. 5. Rastislav – dospelá Sonička – počíta – veľký kopec. 6. Pavol – odieraj – tvar slo-vesa „zniet“ – kujný nerast. 7. Roman a Stanislav – mazľavá tekutina – tvar slovesa „te-siť“ – od. 8. Meno Otilie – jemná para – opy-tovacie zámeno – tiež. 9. Tvar slovesa „se-kat“ – zakončenie modlitby – čierne drevo niektorých cudzokrajných stromov (eben). 10. Obhoria – pripravovala jedlo varením.

POMÔCKA: Menej známe výrazy sú uve-dené v zátvorkách.

Pavol Štefánik



5

JÁN BEŇO

Veľká hŕba lístia

Ilustrovala
VIERA KARDELISOVÁ

Padá lístie z platanov i z košatých gaštanov, z líp i z briez, padá z veľkého javora v rohu parku. Padá a šuští pod nohami, až sa jedného dňa zjaví chudý, ryšavý Gogo a začne robiť s lístím poriadok.

Lahko sa to povie, ale park je dosť veľký, niekde je dokonca z lístia hrubý koberec a Gogo má iba jedny ruky a jeden fúrik.

„Hej, vy dvaja!“ volá na chlapcov poskakujúcich pod javorom. „Podte mi pomôct!“

„Človeče,“ kričí Cyro, „nevidíš, že máme dôležitú prácu?“

Sermujú palicami ako šabľami. Klepocú palice, šuchoce lístie.

Gogo naloží fúrik a vezie lístie do blízkosti dvoch šermiarov. Vysype náklad na hromadu a znova sa ozve:

„Naozaj by som potreboval pomoc. Môžete hrabáť, nakladať, chodiť s prázdnym fúrikom... Sám na to nestačím.“

„Dobre,“ povie Cyro a opiera šabľu o strom. „Ale si nemysli, že nás uštveš!“

Kníšu sa pomaly za Gogom ako starí vetrom ošľahaní námorníci. Potom trochu hrabú, trochu nakladajú.

„A treba to vôbec?“ pýta sa Miro. „Lístie by predsa chránilo zem pred zimou.“

„Povedali, že park musí byť čistý,“ odvetil rozpačito Gogo.

„Kto povedal?“

„Tí, čo mi toto kázali robiť.“

„Čistý? A toto je čo?“

Miro ukazuje hrabličkami na čosi čierne v lístí, okrúhle, zamatoné a nehybné.

„Chudák krtko,“ ľutuje ho Gogo. „Kto vie, ako prišiel o život.“

„Chudák! A my z neho dostaneme nákuza! Pekný si ty kvietok, Gogo. Nútiš nás do takejto roboty. Nehanbíš sa?“

Odhadzujú hrabličky a odchádzajú.



Gogo ďalej pracuje a hŕba lístia rastie. Ná druhý deň, keď pohrabe celý park, je taká vysoká, že aj keď Cyro vezme Mira na plecia, ešte vždy ho tá hŕba prečnieva.

„Hurá!“ vykríknu a strmo sa vrhnú do lístia ako do vody.

Lenže lístie uhýba, nohy sa doň zabárajú. Tažko je dostať sa na samý vrch. Chlapcov to prestane baviť a Cyro povie:

„Tu si treba spraviť skryšu!“

„Keby boli dosky,“ mudruje Miro.

„Mám nápad!“ zvolá Cyro. „Pod!“

Z balkóna Cyrovov dovlečú dve veľké škatule. Poriadne sa natrápia, kým ich zahrabú do lístia tak, aby sa do nich dalo vojsť ako do stanov a sedieť v nich. Domov sa potom vlečú unavení a tešia sa na to, čo budú stvárať vo svojich domčekoch na druhý deň.

Bežia ta hned po škole a najdú iba hŕbu lístia, po ktorej sa naháňajú túlavé mačky. Domčeky zmizli... Zbadajú Goga ako prichádza parkom.

„Gogo,“ letí k nemu Miro, „kde sú naše domčeky?“

„Aké domčeky?“

„Tu sme ich mali. V lístí. Také veľké škatule. Kde sú?“

„Nie som tu správca,“ dvíha ruky Gogo. „Ale doobeda som videl jedného starkého. Ta hal vozík plný kartónov...“

„Kartónov?“ nechápe Cyro.

„Keď sa škatuľa zloží, je z nej hrubý kartónový papier.“

„A kde ich viesol?“ pýta sa Cyro.

Posledné dva listy z gaštanov padajú na zem. Krútia sa, chvíľu sa zdá, že chcú plávať vo vzduchu, a potom rýchle sklznú na trávnik.

„Do zberu, kde inde,“ vratí po chvíľu Miro. „Hej, Gogo! To tvoje lístie je dobré iba pre psov a mačky.“

„A pre mŕtve krty!“ kričí Cyro za odchádzajúcim Gogom.

„Lepší je sneh,“ povie Miro. „Len kedy napadne?“

„A ešte lepšia je moja nová videohra,“ zahľási Cyro. „Môžu ju hrať dvaja. Ide sa!“

Plachá modlitba za mamokino srdce

Milan Rúfus

Keby som videla
i v najskrytejšom sníčku,
kde na zemi je toľko dobrých slov,
zložila by som z nich modlitbu za mamičku.

Ved' ona sama je už modlitbou.

Jej pohladenie,
jej úsmev i jej vráska,
sú ako modlitba, čo do nej vložil Boh.

Mama je láska.

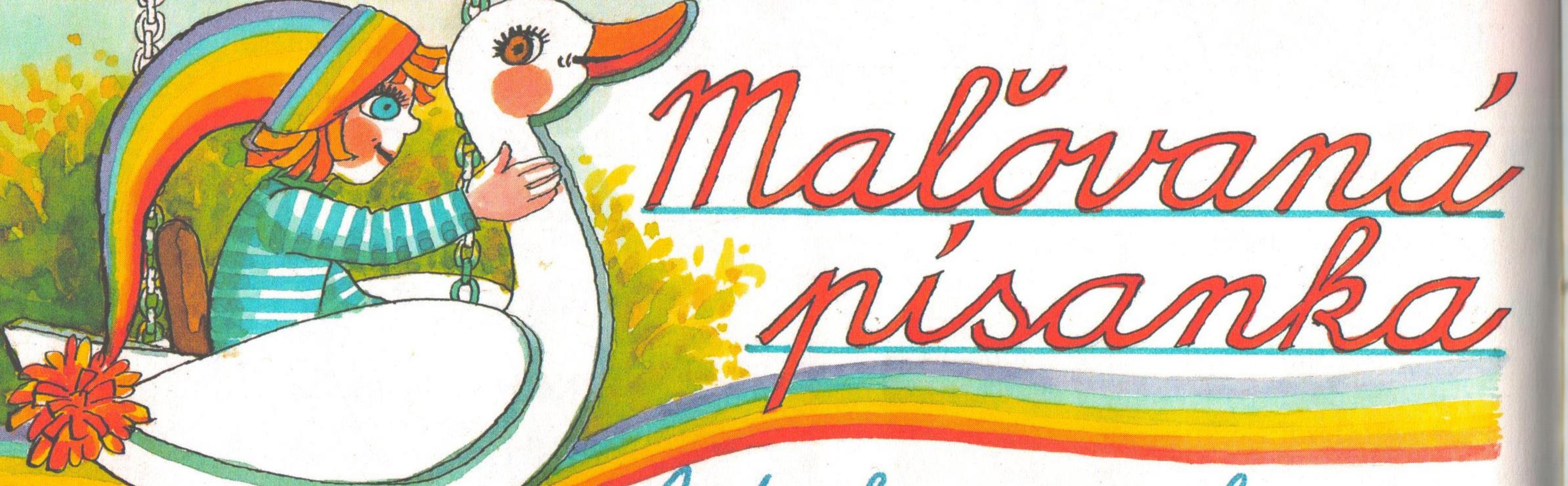
Lebo aj Boh je láska.
Pusto by sa nám žilo bez tých dvoch.

„Kde som ju videl, odkiaľ sú mi známi?“
usmial sa Stvoriteľ,
ked' stvoril srdce mamy.

A vedel dobre, že nemôže byť iná.

Pretože raz aj On
jej zverí svojho Syna.





Malovaná pisanka

Jedného májového večera nastalo v dedine s čudným nákladom. Na druhý deň bolo prázdne. Talo vedľa neho stál s rómaníckymi sedadielkami. si nasadol do toho, ktorí malo hvarhuisky. Keď sa v ňom krútil, zvola k nemu a ſeplal: „Pust ma na slobodu!“ celý deň uvažoval o tom, čo sa mu prihodilo. Keď zapadlo a na nebi sa objavil, vykladol a prišiel ku „Pust ma!“ opäť zaprosila aveli sil a čakal, čo sa stane.

DOMAĽUJ!

Ako chceš, „povedala“, „povorím ťa.“ si sadol. Štrepotala a vzniesla sa nad zem. Polom uakrujila nad . Vtom sa vysokor ozval husí gagoš. „To si moje sestry, povedala“, volajú ma. „A zo sadla na zem. Vrápali štrepotala a vzliala smerom, odkiaľ stále anelo husie volanie. Na druhý deň neverili vlastným očom, kde bývala, viseli len īly. Odlesela domov, „povedal“, ale nikto z dospejich mu neveril.

NAPÍSAL: J. DONOVAL

NAMAĽOVALA: D. ONDREICKOVÁ



kolobociami

kriedlami

neliacka,

kočka,

SLOVENSKO, moja vlast'

SLOVENSKO, moja vlast'

VLADIMÍR FERKO

Čarodejníci a bosorky, strigy a strigóni

V tejto časti nášho seriálu o zamestnaniach slovenského ľudu sa vrátíme do pradávnej minulosti. Až do čias predveľkomoravských, lebo táto živnosť tvorila najstaršiu špecializovanú profesiu - zamestnanie v dejinách ľudstva.

Boli to časy, keď ešte nebolo kňazov ani lekárov. Čarodejníci, vedomci a vedmy, vražci, bohyne, veštičky, spravci, ako ich nazývali, pomáhali ľuďom prežiť v drsných dobách. Všeobecne sa verilo, že čarodejníci majú schopnosť ovplyvňovať nielen prírodné sily, ale i démonov. Od dávna dávneho veštili úspech či neúspech lovú, privolávali dážď, zaháňali búrku, veštili budúcnosť novorodencov. V tých časoch považovali za čarodejníkov i pastierov, ktorí mali rôznymi praktikami zabezpečiť úžitkovosť zvereného stáda. Čarodejníci sprevádzali človeka od narodenia po hrob.

Poznali účinky rôznych látok i liečivé zeliny, prípravovali lieky na utišenie bolesti, ľudí i dobytok liečili nielen medikamentmi, ale i magickými úkonomi - čarami a zariekáním.

Ešte v čase mojej mladosti vedmy prevárali vodu nad hlavou zlaknutého dieťaťa. U starej bohyne Bohiníčky horel v komore hromový oheň (prenesený na čary z požiaru, ktorý zapálil blesk). Bosorky ešte vyhrabávali ľudské kosti na cintorínoch, ktoré nesmeli chýbať v pohodenom batôžku, keď chceli na niekoho „hodiť ostudy“, zlú kožnú chorobu, ktorú iba ony vedeli vyliečiť.

Čarodejnice nielen liečili a pomáhali, ale aj škodili, keď za dobrý „bakšiš“ namiešali jed tomu, koho chceli odpratať zo sveta. Nečudo, že svetská i cirkevná moc ich začala prenasledovať. Prvú čarodejnicu upálili v Uhorsku roku 1565, poslednú roku 1756. Za ten čas sa ich pred súd dostalo 554. Bez-



mála dvesto bosoriek a bosorákov odsúdili na upálenie alebo sťatie, o osude ostatných obvinených niesť správ. Iba z Trenčína (roky 1716–1747) je známych 17 bosoráckych pravôt, po ktorých upálili osem žien.

Lebo bosoráctvu sa venovali najmä ženy.

Keď som písal knihu Láska na Slovensku (asi pred 15 rokmi), dozvedel som sa, že v Drietome pri Trenčíne ešte pôsobí jedna bosorka. Chcel som sa čo-to dozviedieť o čarovaní, najmä o tom, ako možno dievčaťu pričarovať ženicha a mládencovi nevestu. Táto (vtedy) azda posledná bosorka to nemala ľahké, jej vnučky sa už hanbili, že si takto nečestne privyrába, a zakazovali jej to. Napokon súhlásila, že mi o bosorovaní niečo porozpráva s podmienkou, že jej pomôžem zasiať hrach. Statočne som v záhrade pracoval, sem-tam mi aj niečo povedala, ale fotografovaniu sa zjavne chcela vyhnúť. Nečakane som stlačil spúšť, cvaknutie počula. Ako fúria sa na mňa rútila s motykou, zachránil ma iba útek a skok cez plot. Fotografia sa do knihy predsa len dostala.

Vtedy som si naozaj mysel, že je to posledná bosorka, ale myšľil som sa. Po páde komunizmu sa priam vyrojili vedmy, čarodejnice, jasnovidci, zázrační liečitelia, astrológovia, veštykyne. Lákajú, hlúpymi horoskopmi zanešvárujú noviny, lovia svoju korist. Novodobí čarodejníci už majú máločo spoľočné s tými dávnymi či so statočnými babkami-zelinkárkami, ktoré ešte kde-to dožívajú na našich kolešniach a lazoch. Súčasní mágovia sú zväčša podvodníci, zneužívajú staré „remeslo“ s patinou tajomnosti, najmä však dôverčivosť, poverčivosť, ale i hlúposť ľudí.

Sú to príživníci, zdaleka sa im vyhnite!

Kráľovná čarodejníc

V stredoveku bolo čarodejnictvo veľmi rozšírené. Utiekali sa k nemu nielen ženy z ľudu, ale i šľachtičné a grófky. Jednou z nich bola v 17. storočí Anna Rozina Listiusová, manželka palatína Stanislava Turzu. Nebola to čarodejnice, ktorá by sa týmto remeslom bola živila, prepadla mu skôr ako vášni. Nazdávala sa, že práve čarodejnícke spolčenie sa s diabolom dáva človeku nadprirodzenú moc.

Na dvore šintavského vodného hradu, ktorý bol jej hlavným sídlom, zhromaždila čarodejnice zo šíreho okolia a čert vie, čo tam vystrájali. Práve preto si vyslúžila prezývku – kráľovná čarodejníc.

Grófka Listiusová spôsobom svojho života pripomína Alžbetu Bátoriovú, krvavú grófku z Čachtíc. Čarovala a vraždila i v hlohovskom kaštieli, na seredskom majeri, v Nových Zámkoch i na majetku v Pustých Úľanoch. V čarodejníckom ošiali sa dopúšťala mnohých ukrutností na služobníctve, zavraždila dvoch mužov a desať žien.

Tak ako „čachtická pani“, aj ona sa napokon dostala pred súd, ktorý ju odsúdil na stratu hlavy a majetkov.

Majetky jej však nevzali, poprava sa nekonala, lebo kráľ Ferdinand III. vrahyni, kráľovnej čarodejníc, v marci 1638 udelil milosť.



Najkrajší príbeh

Milí kamaráti! Nadišiel deň, na ktorý som tak túžobne čakala. Pravdaže mi bolo za kamarátmi z útulku smutno. Vedela som však, že ma čaká veľa nových prekvapení a dobrodružstiev. Moju novú pani, pani Martu, priviedli do útulku ujovia ošetrovateľia. Páčila som sa jej najviac zo všetkých.

„Takéhoto milého strapatého psíka by som veru dlho hľadala. Môžem si ho vziať?“

Pán ošetrovateľ bol v rozpakoch. Príliš si na mňa v útulku zvykli. Keď sa však dozvedeli, že pani Marta si ma odvezie do svojho domčeka a tam sa budem od rána do večera hrať s jej synčekom, nakoniec povolili. Od radosťi som vyskočila pani Marte do náručia a chvostíkom som vrtela, ako najrýchlejšie som vládala. Obzrela som sa ku kletkam, kde bývali moji kamaráti. Tinka s Finkou – dve roztomilé činčalky mi mávali chvostíkmi, kamarátku líštička prskala od dojatia a papagáj Eugen recitoval smutnú báseň na rozlúčku. Spomenula som si vtedy, ako ma sem priviezli. Bola som ešte malé šteniatko, keď ma našli pod schodami panelového domu. V útulku som však vyrástla a spoznala som tu veľa detí s dobrým srdiečkom.

Rozlúčila som sa so všetkými a moja nová pani ma usadila na zadnom sedadle svojho auta. Na dvere útulku som sa už ani nepozrela, aby som od žiaľu nezačala kňučať.

Cesta ubiehala rýchlo, za oknom auta sa striedali polia a domčeky. Smutne som hľadala ponad rameno pani Marty na cestu.

V jednej chvíli, práve keď sme prechádzali cez koľajnice, zbadala som na pražcoch učupeného tvorčeka. Natahla som krk, zbystrila sluch. Nedalo mi, aby som vodičku neupozornila na svoj objav dôležitým štekotom.



Ilustroval

VLADIMÍR MACHAJ

som sa k nej bližšie a tvrdzo sme zaspali.

Zobudili sme sa v hotovej rozprávke. Dom pani Marty bol plný zvieratiek. Bolo ich tu hľadom viac ako v našom útulku. Opatrne sme s Nelkou vliezli z auta.

Hned pri bráničke nás privítali dva kone. Pohodlne obešli zo stromu plané jablká. Zbadala som zajačiky, ktoré sa o ohrádku delili s vodnou vydrou. Tá si na dvore žila ako kráľovná – mala dokonca vlastný bazén.

Tak som si našla na koľajniciach novú kamarátku Nelku a spoločne sme sa tešili na nový domov. Nelka mi po ceste rozprávala, ako ju chlapci z dediny naháňali na motorčkách a hádzali za ňou palice. Bola som veľmi rada, že teraz cestuje s nami, potisla

ako vajce vajcu. Vy ste úplne rovnakí. Je to vôbec možné?“ Psíka, pardón, psiu dámú si pritúlila, pohladkala ma po strapatej štici a už sme si vykračovali k autu.

Neviem presne, koľko tam bolo rôznofarebných vtákov a vtáčikov. Veľká voliéra ukrývala pod svojou strechou hľadom desať anduliek, korelu a malú austrálsku zebričku Julku. Rýchlo sme sa skamarátili.

A, tuším som zabudla na

ovečku Stelu, ktorá strážila

dom pred nevitanými hostami.

Nie že by nemali strážneho

psíka. Starý, veľký a najmä

tučný Edy bol však neuveriteľne lenivý. Ani fúzom nepohol, keď nás zbadal. Veru sme

s Nelkou nelenili a hned sme sa mu nastáhovali do búdy.

Postupne sme sa zoznámili so všetkými obyvateľmi veľkého domu pani Marty. Mala dve mačičky a jašterku Terku, rybičky a papagája Kája. Mala však aj Majka a ten sa mi páčil najviac. Majko neboli zvieratko, ale šestročný chlapček, ktorý mi hned padol do oka. O pár dní sa z nás stala nerozlučná dvojica. Škoda len, že som mu nemohla porozprávať o deťoch v útulku a o našich dobrodružstvach. Majko sa o zvieratká vzorne staral a mal ich rád. Zajačikom dával ďatelinu, mrkvíčku, vtáčikom proso a Edyho nešportová postava bola výsledkom Majkových piškót, čo mu nosil k búde. Edy nemusel robiť nič, iba prežúvať. Majko mal rád všetkých svojich zverencov, ale ja som bola jeho najmilšia strapatá potvorka. Pripravíme pani Marte ešte nejedno prekvapenie. Veru, cítim to na konci chvosta. Ale to už bude iný príbeh... hav!

Vy, kamaráti, istotne viete, ako sa k zvieratkám správať. Viete, ako im pomôcť, keď sú nešťastné a určite sa o svojich malých kamarátov dobre staráte. Ja som mala to šťastie, že som sa dostala k láskavej pani Marte, do dobrých rúk malého Majka a medzi svojich zvieracích kamarátov. Často však spomínam na zvieratká v útulku. Ak sa vám môj posledný príbeh páčil, napište nám, alebo nakreslite na známu adresu: Slniečko, P. O. BOX 307, 810 00 Bratislava. Viete, prečo bol tento príbeh najkrajší?

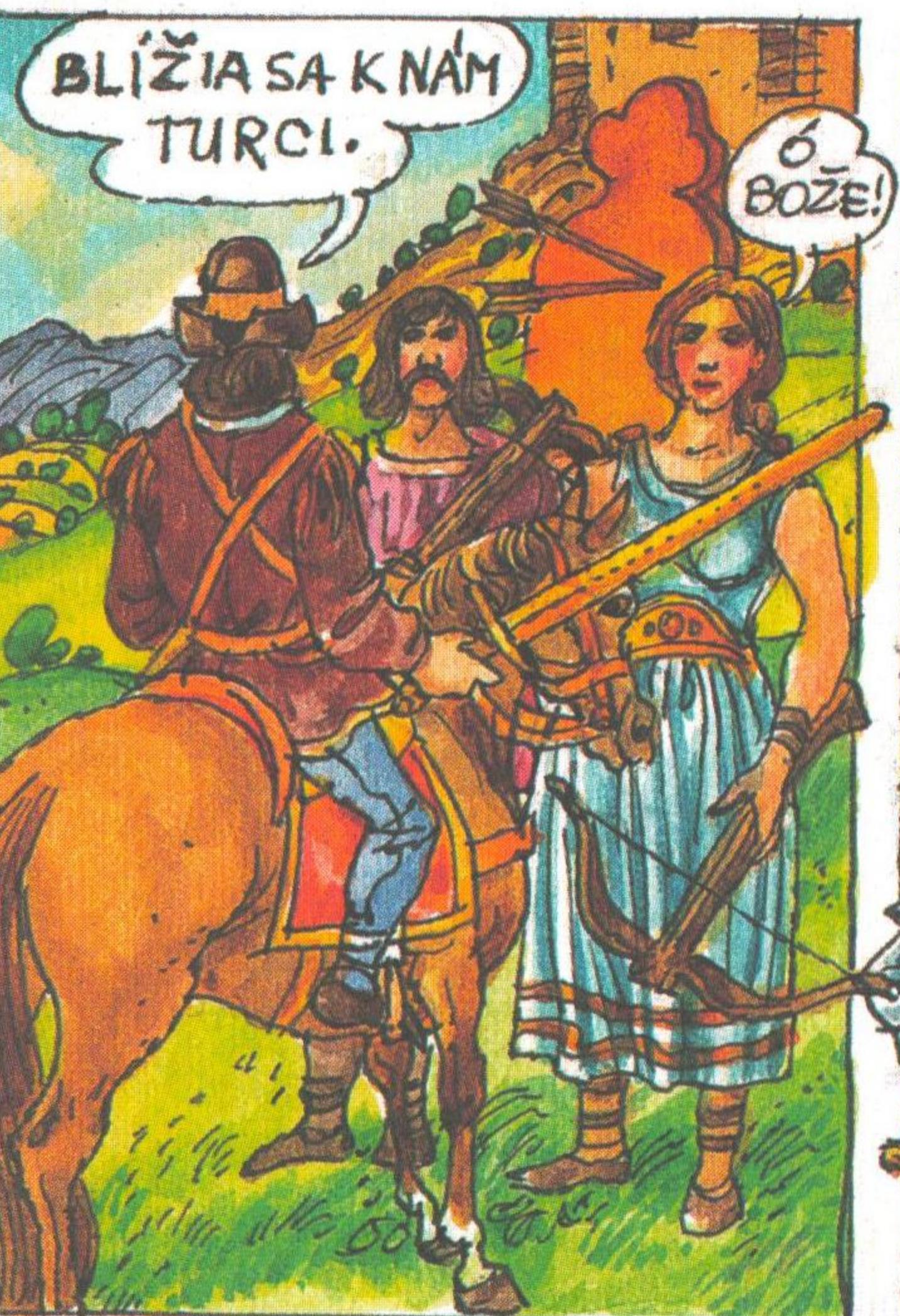
Vaša malá kamarátka Sindy

POVEŠŤ O UHROVSKÉJ HRADNEJ PANEJ

Pán Uhrovského hradu bol široko-ďaleko vychýrený strelec. A predsa sa našiel niekto, kto zo samostrelu-kuše strieľal ešte lepšie než on. Bola to jeho mladá žena...



Dokázala to neraz na polovácke, alebo v streľbe na terč.



V tom čase plenili našu krásnu krajinu tureckí votrelci.



Hradný pán sa rozhodol postaviť Turkom na odpor.



Turci už boli poschovávaní v blízkosti hradu.



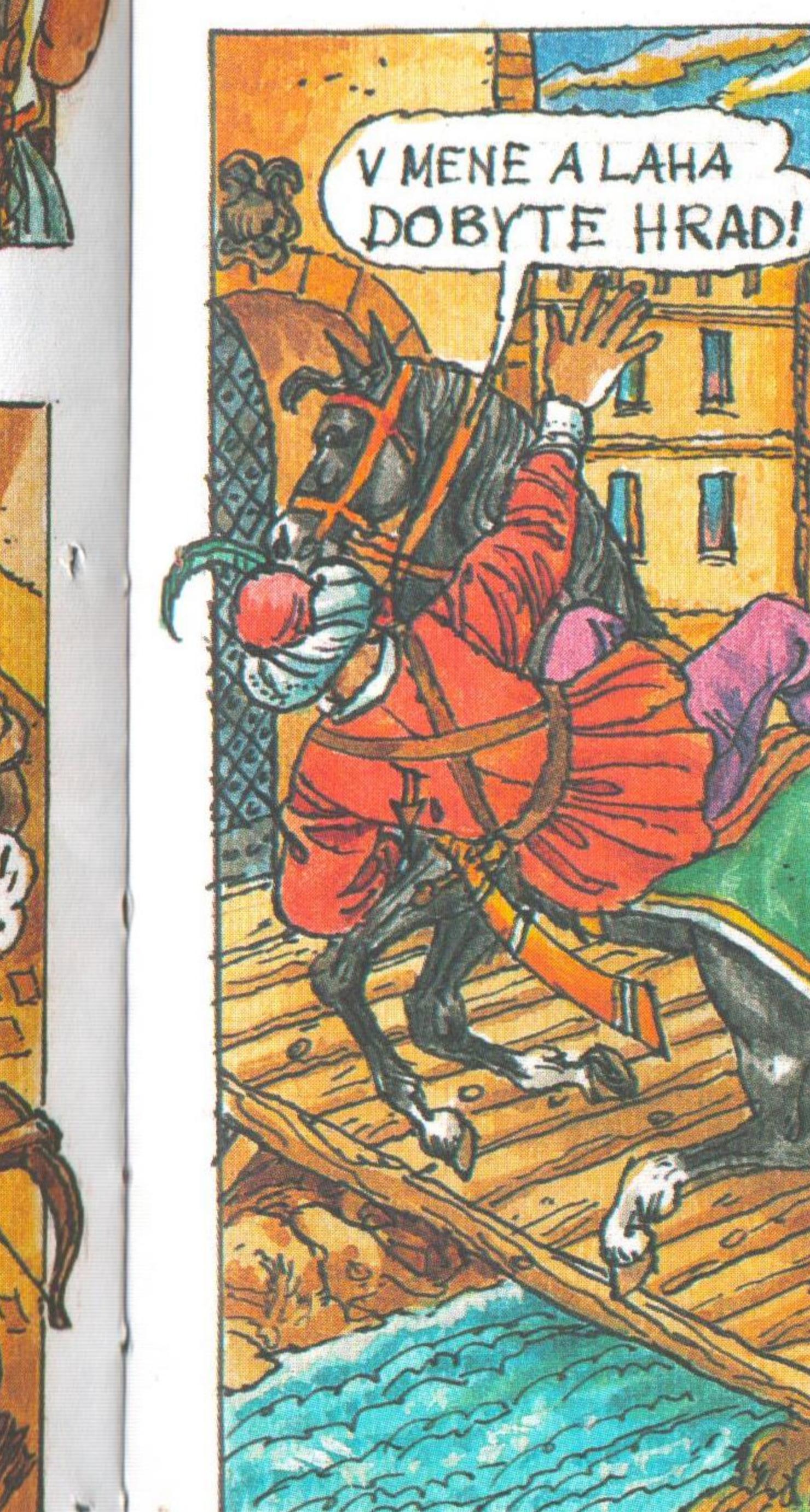
Po odchode mužov, zavládol na hrad strach.



Veliteľ Turkov to tušil a začal sa vyhŕázať.



Vtedy hradná pani ukázala svoje strelecké umenie.



Ešte pred smrťou prikázał do hrad.



Lenže hradná pani sa nezľakla a použila lešť.



Turci sadli panej na lep a hrad bol zachránený.

Utiekli Turci spod Uhrovského hradu a viac sa do uhrovskej doliny nevrátili. Do smrti sa nedozvedeli, že ich porazila odvaha a dôvtip uhrovskej hradnej panej.

Uspávanka pre trpaslíka

Bol raz jeden trpaslík.

Nebol to hocijaký trpaslík, ale Záhradný Sadrový Vymaľovaný Trpaslík. Stál v záhone kvetov a cítil sa ako v siedmom nebi. Kvety rozvoniaci a trpaslíkovi sa od spokojnosti natriasal zvonček na konci čapice.

Stál tam naširoko rozkročený ako námorný kapitán na svojom parníku.

Vypínal sa a cítil sa ako výstavný kus. Však si ho aj všetci okoloidúci všímali.

„Aha, mami, trpaslík!“ kričali deti, ktoré už vedeli povedať „r“. A tie, čo to ešte nevedeli, volali:

„Aha, mami, tdpaslík!“

Verte či neverte, niektoré deti sa vďaka tomu naučili vysloviať „r“. Ale to je vedľajšie. Dôležitý je trpaslík.

Do záhrady ho posadili na jar.

Pred trpaslíkom sa diali divy: kvety rástli, akoby ich bol šibal čarovným prútikom.

Prišlo leto a záhrada bola plná kvetov. Trpaslík sa tešil, potom však zosmutnel.

Všetko rastie, len ja nemám šťastie! Som stále taký, akého ma sem dali. Nevrástol som ani o centimetrík.“

Letel okolo jeden mûdry motyl. Povedal trpaslíkovi:

„Máš tú najlepšiu trpasličiu veľkosť. Keby si bol menší – bol by si piadimužík. Keby si bol väčší – bol by si škriatok. Chcel by si byť škriatkom?“

Br, to slovo sa trpaslíkovi vôbec nepáčilo. Bolo také škr... škrtivé.



O niekoľko dní mu však zasa čosi sadlo na nos. Komár. A hneď doňho začal pichať:

„Si živý – a či neduživý?“

A pich mu do sadrového nosa.

Au! Ale si dal! Pichadlo sa mu ohlo a komár s písaním odletel.

K trpaslíkovi doliehalo jeho nadávky:

„Neduživec neduživý, komára to neužív!“

Trpaslík zosmutnel. Vari naozaj nežije?

Pohnúť z miesta sa nemôže, poškrabáť na cele sa nevie, zabafkať z fajky si nesmie.

Aký smutný je ten život – sadrový.

Aj kvetiny zo záhrady sa pomaly strácali.

Lupienok po lupienku z nich opadával, hlavičky im ovísali. Až tam jedného dňa ostali iba vázne a smútočné chryzantémy.

„Prečo je všade toľko smútka?“ spýtal sa trpaslík nahlas.

„To nie je smútok, to je jeseň,“ začvirikal vrabec a pristál mu na fajke. „Zlé časy sa blížia, panáčik!“ povedal skúsene. „Mne môžeš veriť, už som niečo v živote preskákal.“

„Jeseň je krásna,“ pricupkala k nim záhradná žabka. „Kamienky sú ešte teplé od slniečka. Horšie to bude v zime, keď napadne sneh.“



Ilustrovala

EUBA KONČEKOVÁ - VESELÁ

„Vtedy je najlepšie niekom zalieť a všetko prespať,“ spustil sa k nim na pavučine pavúk a začal omotávať trpaslíka do svojej priadze.

„A ako sa všetko prespí?“ zaujímal sa trpaslík.

„Jednoducho. Zatvoríš oči a spíš. A snívajú sa ti krásne sny,“ vysvetľovala žabka.

Trpaslík chcel zatvoriť oči, ale nedalo sa mu. Mal ich namaľované, doširoka otvorené.

„Mne sa nedá spať!“ zarmútil sa.

„Hm, nedá?“ zadunel hlboký hlas nad ním. Patril košatému orechu. „Všetko sa dá, všetko sa dá...“

A spustil trpaslíkovi dva suché orechové listy z koruny. Pristáli mu na tvári a zakryli obe oči ako teplé dlane.

„A ja ti do spánku zasievam uspávanku,“ zašumel orech a spustil.

A kto by bol zvedavý na tú uspávanku, tu je:

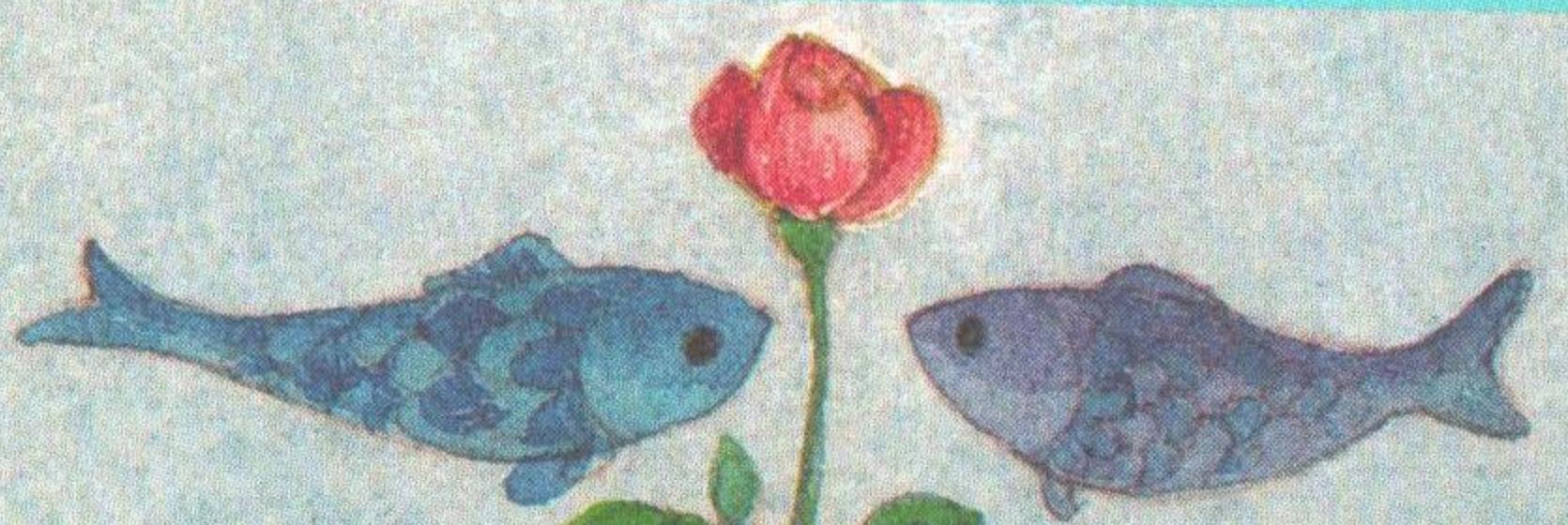
**Všetko sa dá, všetko sa dá,
jesenný list z výšky padá.
Očká vám hned zakryje.
Ach, ten spánok sladký je!**

„Nám sa ešte stále nechce spať!“ ozýva sa večer z detských hrdielok. Daniel Hevier má na tento problém liek – buvirozprávky, ktoré mu po svete pomáha roznášať panáčik BUVIK. A ten býva vo vydavateľstve, ktoré sa volá presne ako on. Prednedávnom v ňom vyšla už tretia knižka uspávaniek Nám sa ešte stále nechce spať.

DETI V ZELENOM



Pripravuje
MARTA ŠURINOVÁ
Ilustrovala
BLANKA VOTAVOVÁ



Kto číta nosom?

Ryby nemajú ktorieký zrak, zato majú vynikajúci čuch. Vo vode dokážu zaňuchať, čo sa deje. Voda im donesie všetky klebety. Lososy vedia nájsť cestu do svojej rodnej rieky, hoci je stovky kilometrov vzdialená od oceána, do ktorého v detstve vyplávali. Vedia to aj rybičky v akváriu. Stalo sa, že v jednom akváriu zabudli vypnúť ohrevanie a rybičky od tepla uhynuli. Keď vodu z toho akvária preliali do iného, rybky v ňom začali splášne plávať. Voda im priniesla informáciu o tragédii.

Májový dážď padá - zlato padá
Ak padá sneh v máji, bude hodne trávy



Otázka pre modlivku zelenú



Na potulkách po južnom Slovensku som stretla našu chránenú modlivku. Podobná veľkej zelenej kobylke bez pohnutia sedela na konáriku. Veľké predné nohy mala zložené, ako keby sa bola modlila. Spýtala som sa:

„Prečo máš také veľké oči?“

„Aby som dobre videla, keď okolo mňa preletí chrobák alebo mucha.“

„Prečo máš také dlhé a zopnuté ruky? (Prepáč, nohy!)“

„Aby som mohla korisť chytrou schmatnúť a zaseknúť. Ako keď sa zatvorí skladací nožik.“

„Prečo hovoria o tebe, že si neľútostný dravec?“

„Lebo niekedy zožeriem samčeka.“

„Prečo?“

„Keď svadba trvá pridľho a nablízku nie je nič na zjedenie... som predsa dravec!“

„Nie je to neprijemné, že máš takú zlú povest?“

„Nie, pre mňa je najdôležitejšie, aby som bola silná. Musím zniest vajíčka na bezpečné miesto, lebo v potomstve pokračuje môj život.“

Nuž, iný kraj, iný mrav!



Kto dostane knihu?

Izápravna odpoveď na otázku z 3. čísla Slniečka znie: Úchytky s prísavkami na bezpečné prenášanie sklených tabúľ „odkukali“ ľudia od chobotníc. Knižku o motýľoch, ktorú venovalo vydavateľstvo Mladé letá, dostane Janka Mikéšková zo Staréj Turej. Ďalšia knižka z vydavateľstva Mladé letá čaká na jedného z vyžrebovaných, ktorý nám napíše, čo je to medokýš.



Strašiakov sen

IMRICH BARIAK

Uprostred lánu zrelých makovíc drieval strašiak. Na hlave mal starý klobúk, pod bradou sa mu ligotal zvonček. Tým zvončekom strašiak strašil strapate vrabčiaky, keď prileteli vyzobávať z makovíc sladké zrniečka.

No práve – vrabčiaky! Bol ich plný lán. Bezočivo sa hašterili a napchávali, až im bačuľateli brušká.

Strašiak driemal, blažene sa usmieval...

Viete, o čom sa mu snívalo?

O láne zrelých makovíc, uprostred ktorého nebojáčne straší strapaté vrabčiaky. Nadarmo ho hladoši prosíkajú – čvirik! Nedorapuje im ani jedno makové zrniečko.

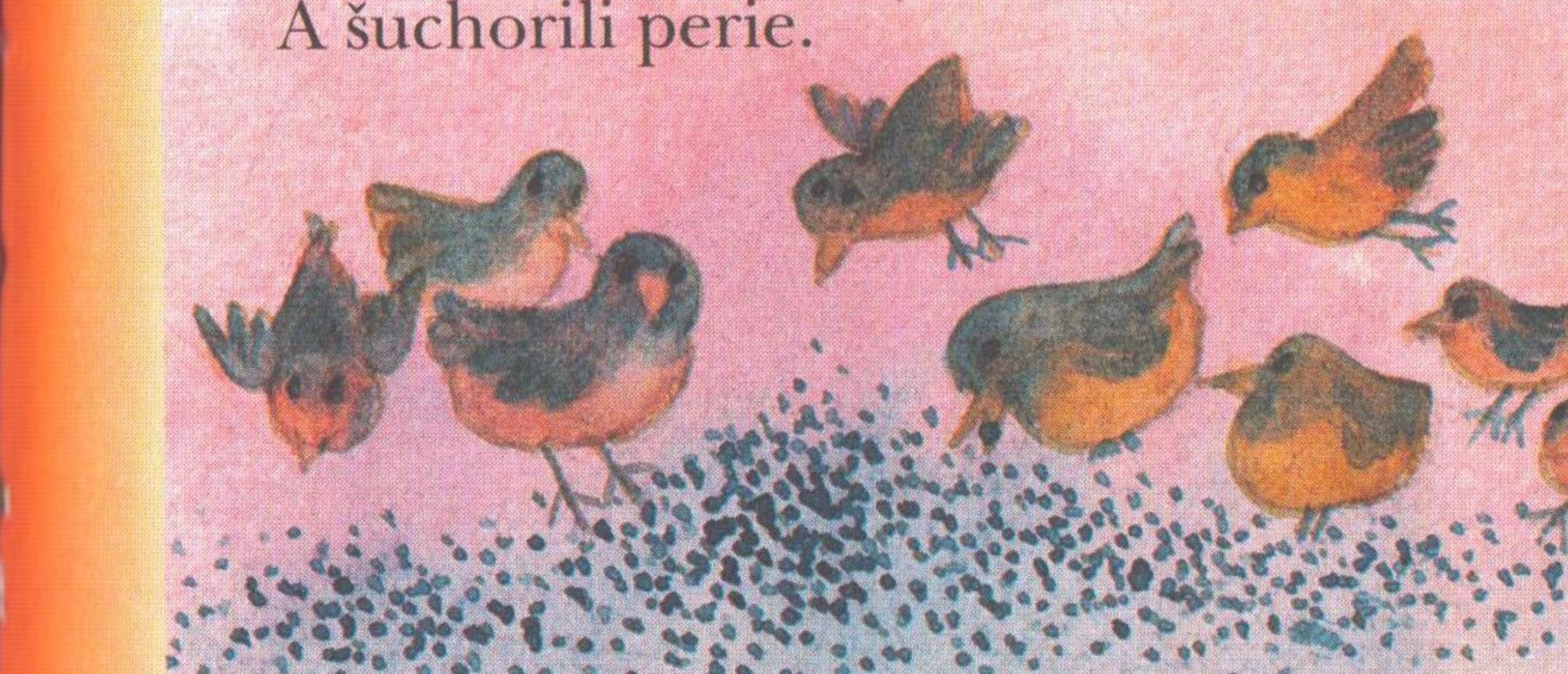
Chudák strašiak, ponorený v driemotách netušil, že vrabčiaky už stihli vyzobať z makovíc tie najchutnejšie zrniečka. Nepočul, ako sa mu posmievajú.

To vám bol ochranca lánu! Takmer na zaplakanie.

Keby boli vrabčiaky chceli, aj zvonček by mu boli uchmatli. Ale tí nezbedníci – čvirik! – tí sa iba o makovice starali.

A zrnká zobali.

A ťuchorili perie.



Polpacientka

Jozef Pavlovič

Poltopánka bola chorá,
poslali sme po doktora.

„Vyplaz jazyk!“ doktor rieku.
Vyplazila veľmi pekne.

Ihned doktor chybu našiel:
„Čierny topákový kašeľ.“

Kedže ju ten kašeľ dusí,
pod posteľou ležať musí.

Melódia

Jozef Pavlovič

Zo zásuvky do rádia
vošla milá melódia.

Tak sa hnala zo zásuvky,
že zabudla na prezuvky.

Hravo si však poradila,
vošla bosá do rádia.



Okno je oko

Jozef Pavlovič

Po kom, kvietky,
po kom
pozerá dom okom?

Po vás, kvietky,
po vás,
pozýva vás
do váz!

Danko a karneval

Bližil sa detský karneval. Všetky deti chceli vyskúšať hrať súťaž o najkrajšiu masku a preto sa pri príprave kostýmov veľmi snažili. Iba Katka si stále nevedela vybrať, čím by na karnevale chcela byť. Už si začínala myslieť, že tam vôbec nepôjde, keď tu zrazu pred ňou stál malý tvarohový chlapček **Danko**. „Nebud' taká smutná, ja som ti prišiel pomôcť“, povedal chlapček a mávnutím čarovenej paličky sa ocitla v záhradnom mliečnom zámku. Katka s úžasom pozorovala rytierov v tvarohovom brnení, jogurtového šaša s ovocnými zvončekmi, smotanové víly s vanilkovými venčekmi a nádhernú mliečnu kráľovnú. Neskor, keď už boli znova v Katkinej izbičke, sa **Danko** spýtal: „Vieš už čím budete na karnevale?“ „Áno, mliečnou kráľovnou, ale dnes som už taká unavená, že do zajtra si kostým nestihnem určiť pripraviť.“ Chlapček jej dal niekoľko téglíkov tvarohovej dobroty **Danko** s rôznymi príchuťami. „To tå posilní“, povedal a zmizol.

Katke všetky tie dobroty veľmi chutnali a s každou lyžičkou cítila, ako sa jej znova vracia sila. Na karnevale vyhrala prvú cenu masku mliečnej kráľovnej. Katka bola taká

šťastná, že po celý čas veselo tancovala. Keď sa jej kamarátky pýtali, odkiaľ má toľko sily, tak im s úsmevom prezradila tajomstvo tvarohovej dobroty **Danko**

*Deti, pošlite kresbu vášho najkrajšieho zážitku z detského karnevalu spolu so 4 viečkami vašej obľúbenej tvarohovej dobroty **Danko** na adresu: Agromilk, a.s. • P.O. Box 23 C 950 22 Nitra. Tie najkrajšie kresby **Danko** odmení zaujímavými cenami.*



Matka príroda

Príroda je naša matka,
tak to je a bude skrátka.
Samý stromček, samý kvet,
takej krásy inde niet.

Slniečko, no to je krása!
Ako rosa trblieta sa.
Keď sa slnko usmeje,
hned tu všetkým lepšie je.

Clovek, ved' si mûdry tvor,
otvor srdce, pozri doň!
Príroda je krehká krása,
ublížiš jej, odpláca sa!

LUKÁŠ MICHALOVÝCH,
ZŠ Kuchyňa

Kvetok mamičke nakreslil
Miško Bortlík z Bratislavы

Slniečko

umelecký mesačník pre žiakov 1.–5. ročníka ZŠ.

Vydáva Národné literárne centrum, Nám. SNP 12, 810 00 Bratislava.

Adresa redakcie: P. O. BOX 307, 810 00 Bratislava.
Telefón 07/59 21 41 62

Šéfredaktor ONDREJ SLIACKY
Zástupkyňa šéfredaktora Ľubica Kepštová
Grafická a výtvarná úprava Viera Fabianová
Jazyková redakcia Ján Kačala

Tlač Slovenská Grafia, a. s., Bratislava-Krasňany.
Rozširuje firma ARES, s. r. o., Banšelova 4, 821 04 Bratislava, t. č. 07/43 41 46 65 a Prvá novinová spoločnosť, a. s., objednávky prijíma obchodné stredisko Prvej novinovej spoločnosti v sídlach okresov a regionálne stredisko PNS (Bratislava, Trnava, Nitra, B. Bystrica, Žilina, Košice, Poprad). Objednávky do zahraničia vybavuje PNS, a. s., Záhradnícka 151, 820 05 Bratislava.

Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena jedného výtlačku je 10 Sk, ročné predplatné 100 Sk. Nevyžiadane rukopisy redakcia nevracia.

Obálku nakreslila Ľuba Končeková-Veselá

VYPI MLIEKO, VYHRAJ LEGO® !

Tvoja LEGO® SÚŤAŽ pokračuje! Zbieraj ďalej červeno označené rohy z malých LEGO® mliek. Keď ich nazbieraš 5, vlož ich do obálky a pošli na adresu:
LEGO® SÚŤAŽ, P.O.BOX 80, 832 33 Bratislava 3. Čo môžeš vyhrať?
Zájazd do LEGOLANDU, stavebnice LEGO®, ruksaky, tričká, šiltovky.

A nezabudni - mliečko je veľmi zdravé.

LOSOVANIE:

15.6. 1999
16.9. 1999
15.12. 1999



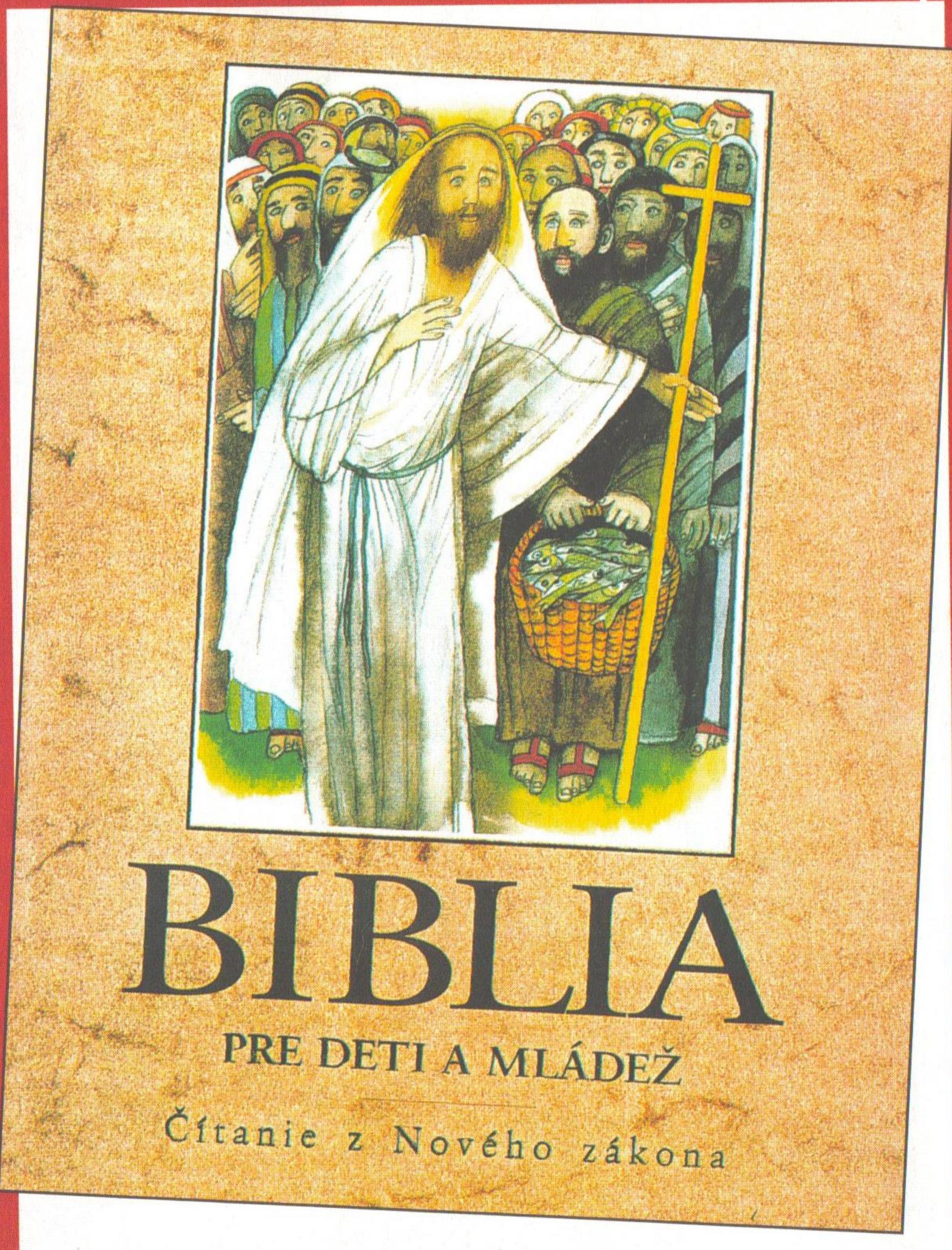
Povíem tě.

Jednou z najkrajších kníh, ktoré v ostatnom čase vzbudili pozornosť, bola BIBLIA PRE DETI A MLÁDEŽ - Čítanie zo Starého zákona, ktorú vydalo bratislavské D+D Studio a vydavateľstvo NONA. Teraz k nej pribudlo Čítanie z Nového zákona, ktoré rozpráva o narodení, živote, utrpení a zmŕtvychvstaní Ježiša Krista.

V jeho úvode oslovouje deti básnik Milan Rúfus: „*To, že ste v detstve spoznali Ježiša Krista, urobí vás a možno nás všetkých bohatšími. A azda aj lepšími.*“

Ked' si vyplníte doplňovačku, dozviete sa, ako sa volala Ježišova matka.

Tajničku pošlite do Slniečka, zaradíme vás do žrebovania o túto krásnu knihu.

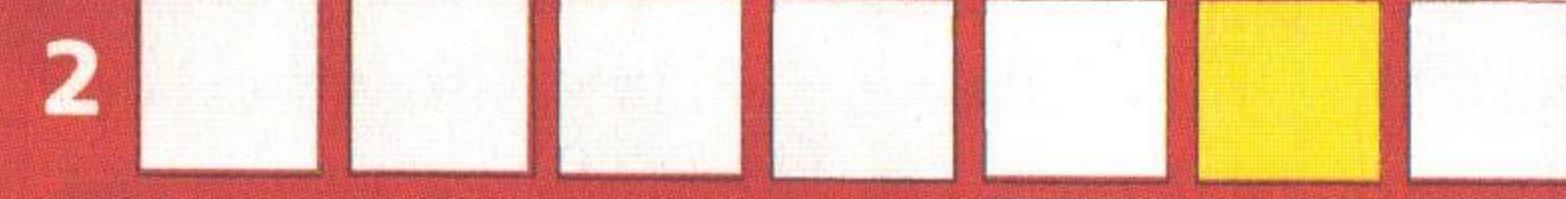


DOPLŇOVAČKA

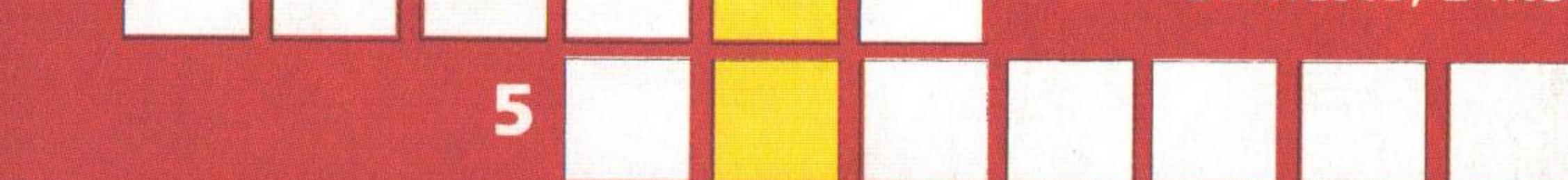
1



2



4



1. Mestečko, v ktorom sa narodil Ježiš
 2. Modlitba, ktorú nám zanechal Ježiš
 3. Posvätný symbol kresťanov
 4. Starozákonný židovský vodca
 5. Mesto, z ktorého pochádzala Ježišova matka